

## HINDAMISSTANDARD

### Õmbleja, tase 4

Kutsestandardi nimetus	Õmbleja, tase 4
EKR tase	4

#### Sisukord:

- I Üldine informatsioon
- II Hindamise meetodid ja nende kirjeldus
- III Hindamiskriteeriumid
- IV Hindamise korraldus
- V Hindamisjuhend hindajale
- VI Vormid hindajale

#### I Üldine informatsioon

##### 1.1 Hindamise eesmärk

- 1.1.1 Hindamisstandard on koostatud **Õmbleja, tase 4** kutse taotlejate kompetentsuse hindamiseks.
- 1.1.2 Hindamine viiakse läbi kutse andmise voo raames kutse andja poolt määratud ajal ja kohas, vähemalt ühel korral aastas.

##### 1.2. Hindajad



Hindamist teostab kutsekomisjoni poolt moodustatud hindamiskomisjon, mis koosneb õmblustööstuse sõltumatutest ja kompetentsetest spetsialistidest: tööandjate esindajad, kooli esindajad jne. Hindamiskomisjon on vähemalt kolmeliikmeline.

##### 1.3. Hinnatavad kompetentsid

Õmbleja, tase 4 kutse taotlejad peavad kutse saamiseks tõendama järgnevaid kutsespetsiifilisi kompetentse:

- 1) Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine
- 2) Ettevalmistusoperatsioonid tehnoloogiliste sõlmede õmblemiseks
- 3) Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine
- 4) Erinevate tehnoloogiliste sõlmede omavaheline ühendamine

## II Hindamismeetodid ja nende kirjeldus

- 2.1 Õmbleja, tase 4 kutsealaseid kompetentse hinnatakse järgmiste meetoditega:
-  Kirjalik teoreetiliste teadmiste test
  -  Praktiline proovitöö
- 2.2 Meetod 1 – kirjalik teoreetiliste teadmiste test
- 2.2.1 Kirjaliku teadmiste testi eesmärgiks on kontrollida, kas ja millises ulatuses kutse taotleja valdab tööks vajalikke üldisi, teoreetilisi teadmisi.
- 2.2.2 Teoreetiliste teadmiste test koosneb 90 valikvastusega küsimusest. Igale küsimusele on esitatud 3 vastusevarianti, millest 1 on õige.
- 2.2.3 Teoreetiliste teadmiste testi küsimused jagunevad:
- 60 küsimust - õmblustechnoloogia
  - 15 küsimust - materjaliõpetus
  - 10 küsimust - õmblusseadmed
  - 5 küsimust - tööohutus, ergonoomika, töökorraldus
- 2.2.4 Kirjalik teoreetiliste teadmiste test tuleb kutse taotlejal sooritada etteantud aja jooksul.
- 2.3. Meetod 2 – praktiline proovitöö
- 2.3.1 Praktilise tööülesande eesmärgiks on selgitada välja kutse taotleja käeliste oskuste tase ning see, kas ja kuidas ta oma teoreetilisi teadmisi praktikas kasutada oskab.
- 2.3.2 Praktilise proovitöö käigus tuleb kutse taotlejal õmmelda määratud aja jooksul ning etteantud näidisele ning juhendile vastav tootesõlm.

### III Hindamiskriteeriumid

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
<b>1. Töövahendite, seadmete ja masinate käsitlemine</b>		
<b>Õmblus- ja äärestusmasinale seadistuste tegemine</b>	<u>Kutse taotleja</u> a) Valmistab tööülesandest ja masina eripärast lähtudes ette masina, kasutades etteantud töövahendeid: niidistab, vahetab nõela ja presstalla, reguleerib pistet. b) Puhastab töö lõppedes masina seest ja väljast, vajaduse korral ka tööoperatsioonide vahetamisel. c) Valib juhendamisel ja kasutab õmblusmasina programme (nt niidi lõikamine, õmbluse algus- ja lõppkinnituse tegemine jne). d) Reguleerib juhendamisel kuumniiske seadme temperatuuri, aja ja surve vastavalt materjali omadustele. Triigib ja pressib detaile, lähtudes materjali eripärast ja etteantud tööülesandest. Viimistleb valmis toote, lähtudes tehnoloogilisest kaardist.	<u>Praktilise tööülesande käigus hinnatakse taotleja järgmisi kompetentse:</u> a) õmblusmasina seadistamise oskust (piste reguleerimine, toote valmistamiseks sobiva programmi valimine, masina niidistamine jne); b) töökoha korraldamise ja ohutustehnika nõuete järgimist; c) mitmesuguste töö- ja abivahendite kasutamise oskust; d) toote viimistlemist kuumniiske seadme abil ( <i>kui tehnoloogiline kaart seda eeldab</i> ) <u>Kirjaliku testi abil selgitatakse, kas taotleja:</u> a) teab õmblus- ja äärestusmasina nõela, niidi ja erinevate presstaldade valiku põhimõtteid; b) teab õmblusseadmete hooldamise ja kuumniisketel seadmetel temperatuuri valimise põhimõtteid; c) tunneb erinevaid kuumniiske töötlemise seadmeid (triikraud, pressid, mannekeenid); d) teab ja tunneb erinevaid õmbluste ja pistete liike ning seda, milliste toodete, materjalide ning toote sõlmede juures neid kasutatakse; e) teab õmblustööstuses kasutatavaid muid seadmeid ja masinad, nende otstarvet ja üldist tööpõhimõtet; f) tunneb õmbleja tööks vajalikke töövahendeid
<b>Õmblus- ja äärestusmasina hooldamine ja puhastamine</b>		
<b>Õmblusmasina programme valimine ja kasutamine</b>		
<b>Kuumniiske seadmete kasutamine</b>		

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD	
<b>2. Ettevalmistusoperatsioonid tehnoloogiliste sõlmede õmblemiseks</b>			
<b>Ühendusõmbluste õmblemine, äärestamine ja palistamine</b>	<u>Kutse taotleja</u> a) Ühendab, äärestab ja palistab detaile, järgides ettenähtud õmblusvaru ja vastasmärke. b) Õmbleb sissevõtteid, järgides detaili märgistusi. Ühendab figuurseid detaile, järgides ettenähtud õmblusvaru ja vastasmärke. c) Valmistab erinevaid väikedetaile (nt taskuklapid, mansetid ja kätised, põõnad, pagunid, vööd, värvlid jne), järgides etteantud tehnoloogilist kaarti või tootenäidist. d) Õmbleb erinevaid kaunistuselemente (nt rüüsid, volangid, krooked, pitsid, lipsud, kandid jm) ja ühendab need detailiga, järgides toote näidist või tehnoloogilist kaarti. e) Märgib erinevate furnituuride (nööbid, pandlad, trukid, needid, haagid, tripid, öösid jne) asukohad ja paigaldab need.	<u><b>Praktilise tööülesande käigus hinnatakse taotleja järgmisi kompetentse:</b></u> a) toote tehnoloogilise kaardi lugemise ja selle mõistis oskust; b) tehnoloogilisel kaardil märgitud ettekirjutuste, toote valmistamise etappide ja instruksioonide järgimist; c) nööpide, furnituuri ja muude väikedetailide asukohtade märkimise, nööpaugu pikkuse arvutamise jne. oskust( <i>Sõltuvalt toote eripärast</i> ); d) erinevate kaunistuselementide valmistamise oskust; e) väikedetailide ja kaunistuste tootesõlmele õmblemise oskust vastavalt tehnoloogilisel kaardil märgitule; f) oskust arvestada õmblusvarusid ning järgida vastasmärke; g) toote töötlemise tehnoloogilise järjestuse järgimist.	
<b>Sissevõtete õmblemine ja figuursete detailide ühendamine</b>			
<b>Erinevate väikedetailide valmistamine</b>			
<b>Erinevate kaunistuselementide õmblemine</b>			<u><b>Kirjaliku testi abil selgitatakse, kas taotleja:</b></u> a) teab ja tunneb erinevaid furnituuride kinnitamise seadmeid ja viise; b) on kursis väikedetailide ja furnituuridega seonduva kutsealase terminoloogiaga; c) teab ja tunneb erinevaid furnituuride valmistamiseks kasutatavate materjalide liike ja nende eripära; d) teab, kuidas märgitakse sissevõtteid ja figuursed õmblusi ning kuidas neid õmmeldakse.
<b>Erinevate furnituuride märkimine ja paigaldamine</b>			

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
<b>3. Tehnoloogiliste sõlmede õmblemine</b>		
<b>Lõhikute ja voltide õmblemine</b>	<u>Kutse taotleja</u> a) Õmbleb lõhikuid ja volte vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. b) Õmbleb lihtsamaid kraesid (kannaga, püstkrae, sallkrae, reväärkrae) vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. c) Õmbleb lihtsamaid taskuid (pealeõmmeldavad, õmblustesse töödeldud, sisselõikelised (lukuga, klapiga, kantidega, liistuga) taskud) vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. d) Õmbleb lihtsamaid kinniseid (sisselõikelised, lukuga, nõõpidega jne) ja märgib nõõpaukude kohad vastavalt detailidel olevatele märgistustele, näidisele või tehnoloogilisele kaardile. e) Õmbleb varrukasuule lihtsamaid lõhikuid (liistuga, kandiga, palistuse ja nurkadega). Ühendab manseti ja voodri varrukasuuga. Lähtub detailidel olevatest märgistustest, nädisest või tehnoloogilisest kaardist. f) Töötleb rõiva alläärt, kasutades lihtsamaid meetodeid (palistused, mansetid, kannapael, voodri-ga) vastavalt etteantud tehnoloogilisele kaardile või näidisele.	<u><b>Praktilise tööülesande käigus hinnatakse taotleja järgmisi kompetentse:</b></u> a) toote tehnoloogilise kaardi lugemise ja selle mõistmise oskust; b) detailide ja neil olevate vastasmärkide tundmist, nendest juhindumist töö teostamisel; c) oskust määrata kanga paremat ja vasakut poolt; d) masina seadistamise, sh niidistamise, piste reguleerimise ja sobiva programmi valimise oskust; e) ergonomilise töökoha korraldamise nõuete teadmist; f) teadlikkust töötervishoiu ja tööohutusnõuetest ja nende nõuete järgimist; g) ratsionaalsete töövõtete kasutamist; h) toote näidisele ja dokumentatsioonile vastavuse ning ettenähtud kvaliteedinõuete järgimist tootesõlme õmblemisel i) etteantud ajanormi arvestamist ja sellest kinni pidamist; j) töö lõppedes töökoha ja õmblusmasina korrastamist; k) töötamist pingeolukorras.
<b>Kraede õmblemine</b>		
<b>Taskute õmblemine</b>		
<b>Kinniste õmblemine</b>		
<b>Varrukasuu õmblemine</b>		
<b>Rõiva allääre töötlemine</b>		
		<u><b>Kirjaliku testi abil selgitatakse, kas taotleja:</b></u> a) teab erinevaid tooteliike (kerged rõivad, tekstiilitooted jne). b) tunneb tekstiilitööstuses kasutatavate materjalide liike ja omadusi, nende kasutamiseviise ning töötlemise tingimusi. c) teab ja tunneb tööks vajalikke õmblustarvikud, oskab neid vajalikes tööetappides kasutada. d) tunneb enamlevinud õmblemisvigade tüüpe, mõistab nende tekkepõhjusi ning mõju järgnevatele tööloikudele. Teab, ja

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
		oskab neid vältida ning vajadusel parandada. e) on kursis ergonoomilise töökoha põhimõtetega

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
<b>4. Erinevate tehnoloogiliste sõlmede omavaheline ühendamine</b>		
<b>Toote põhidetailide ühendamine</b>	Kutse taotleja a) Ühendab toote põhidetailid (õla-, külje ja selja-õmblused), järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. b) Ühendab krae (kannaga, püstkrae, sallkrae, re-väärkrae) kaelakaarele, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. c) Ühendab varruka käeaugukaarega, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. d) Ühendab lõikekohase kandi või värvli toote vööjoonele, järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist. e) Ühendab voodri tootega (seelik, kleit, jakk), järgides vastasmärke, tehnoloogilist kaarti või näidist.	<b><u>Praktilise tööülesande käigus hinnatakse taotleja järgmisi kompetentse:</u></b> a) toote tehnoloogilise kaardi lugemise ja selle mõistmise oskust; b) detailide ja neil olevate vastasmärkide tundmist, nendest juhindumist töö tegemisel; c) oskust määrata kanga paremat ja vasakut poolt; d) masina seadistamist, sh niidistamist, piste reguleerimist ja sobiva programmi valimist; e) ergonoomilise töökoha korraldamise nõuete järgimist; f) tervishoiu- ja tööohutusnõuete järgimist; g) ratsionaalsete töövõtete kasutamist; h) toote näidisele ja dokumentatsioonile vastavuse ning ettenähtud kvaliteedinõuete järgimist tootesõlme õmblemisel i) etteantud ajanormi arvestamist ja järgimist; j) töö lõppedes töökoha ja õmblusmasina korrastamist; k) töötamist pingeolukorras. <b><u>Kirjaliku testi abil selgitatakse, kas taotleja:</u></b> a) teab toodete tehnoloogilisest õmblemise järjestust; b) tunneb põhi- ja abimaterjale, nende eripära; c) on kursis triikimistemperatuuride valimise ja toote materjali vahelise seosega; d) teab tekstiilitööstuses kasutatavaid eriotstarbelisi seadmeid ja nende kasutusostarvet.
<b>Krae ühendamine kaelakaarega</b>		
<b>Varruka ühendamine käeaugukaarega</b>		
<b>Vööjoone töötlemine</b>		
<b>Voodri ühendamine tootega</b>		

KOMPETENTS	KRITEERIUM	MEETOD
<b>LÄBIVAD KOMPETENTSID</b>		
Õmbleja, tase 4 on oma töös orienteeritud kliendi rahulolule. Kvaliteedinõudeid ning tööaja norme järgides valmistab ta tooteid, mis vastavad etteantud standarditele.		Läbivaid kompetentse hinnatakse eksami käigus koos kutsepetsiifiliste kompetentsidega. Praktilise tööülesande käigus hinnatakse kutse taotleja tegevust ohutusnõuete, etteantud instruksioonide ja kvaliteedinõuete täitmise, töökoha korrastamise, ratsionaalsete töövõtete, tegevuste asjakohase planeerimise ja optimaalse ajakasutuse mõttes. Muuhulgas jälgitakse, kuidas talub taotleja pingelises olukorras tööülesannete täitmist, kuidas suhtleb hindamiskomisjoni liikmetega jne.
Õmbleja järgib oma töös asjakohaseid instruksioone, tööeeskirju ja ohutusnõudeid.		
Ta planeerib oma aega, töötab süsteemselt ja organiseeritult ning on võimeline tegema tulemuslikku tööd ka pingelistes olukordades.		
4. Taseme õmbleja õpib ja omandab uusi tööülesandeid, meetodeid ja tehnikaid. Ta saab uuest informatsioonist aru, on võimeline ka ise kaasa mõtlema ja lahendusi välja pakkuma.		
Õmbleja arendab tööalaseid teadmisi ja oskusi läbi igapäevase töökogemuse ja täiendõppe ning jagab oma teadmisi ka teiste kolleegidega.		
Õmblejana töötav inimene on oma olemuselt meeskonnatöötaja. Ta loob head suhted kolleegidega, näidates üles huvi ja teistest arusaamist. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida.		

## IV Hindamise korraldus

Õmbleja, tase 4 kutse taotleja peab kutse taotlemisel vastama alljärgnevatele tingimustele.

Taotlejal on kas:

- a) erialane haridus ja vähemalt 1-aastane pidev erialane töökogemus viimase 3 aasta jooksul (taotluse esitamise tähtajaks) või
- b) ta on läbinud täiendkoolitused, omandatud kutsealased oskused praktilise töökogemuse käigus ja tal on vähemalt 2-aastane pidev erialane töökogemus viimase 3 aasta jooksul (taotluse esitamise tähtajaks).
- c) kutsehariduse tasemeõppe lõpetajate puhul on läbitud täies mahus vastava taseme õppekava.

### 4.1 Hindamise etapid: I etapp – kirjalik teoreetiliste teadmiste test.

- 4.1.1 Eksamit sooritama tulles esitab taotleja hindamiskomisjonile kehtiva isikut tõendava dokumendi.
- 4.1.2 Eksami sooritamise ajal on ruumis lubatud viibida ainult vahetult hindamisega seotud isikutel, kui hindamiskomisjon ei ole otsustanud teisti.
- 4.1.3 Eksam toimub kinniste materjalidega.  
Taotlejal on ruumis keelatud:
  - ✓ mobiiltelefonide, sülearvutite jm kasutamine;
  - ✓ teisi osalejaid või komisjoni liikmeid häiriv käitumine.
- 4.1.4 Hindamiskomisjoni liikmetel on õigus eemaldada ruumist osaleja, kes häirib hindamise läbi viimist, kasutab lubamatuid abivahendeid või konsulteerib teiste eksami tegijatega.
- 4.1.5 Teoreetiliste teadmiste testi sooritamiseks on kutse taotlejal aega 1 tund ja 45 minutit.
- 4.1.6 Test loetakse sooritatuks, kui õigesti on vastatud 65 küsimust.
- 4.1.7 Kirjaliku eksami tulemused antakse taotlejale teada samalksamipäeval, enne praktilise tööülesande sooritamist.
- 4.1.8 Kui testi õigete vastuste arv on 64 ja vähem, loetakse test mittesooritatuks ning taotlejat ei lubata eksami teise vooru, milleks on praktilise proovitöö tegemine. Taotlejale taotluse menetlemine lõpetatakse, taotlejale raha ei tagastata.

### 4.2 Hindamise etapid: II etapp – praktiline proovitöö

- 4.2.1 Praktilise tööülesande täitmine toimub kirjaliku testi sooritamise samal päeval.
- 4.2.2 Praktilise tööülesande sooritamine võib kokkuleppes tulenevalt toimuda nii kutse taotleja töökohas kui ka kutse andja poolt määratud eksamikeskuses.
- 4.2.3 Kutse andja võimaldab taotlejale praktilise töö sooritamiseks järgmised vahendid:
  - Töökorras õmblusmasin(ad)
  - Tootesõlme tehnoloogiline juhend (tööjoonis koos selgitusega)
  - Abivahendid, tulenevalt praktilise tööülesande tehnoloogilisest eripärast
  - Materjalid tootesõlme valmistamiseks
- 4.2.4 Enne praktilise tööülesande alustamist taotleja tutvub eksamiülesande näidise, juhendi ja tööle esitatavate kvaliteedinõuetega.
- 4.2.5 Taotleja valmistab ettenähtud aja jooksul ning vastavuses etteantud näidisele, juhendile ja kvaliteedi kriteeriumitele tootesõlme, milleks on nt spordirõiva, ülerõiva vm toote tehnoloogiline sõlm.
- 4.2.6 Taotlejal on aega praktilise töö sooritamiseks kuni 2,5 tundi.



4.2.7 Proovitööd hindab eksamikomisjon ühiselt ja see loetakse sooritatuks, kui tootesõlm vastab etteantud näidisele ja juhendile ning on sooritatud etteantud ajamahu piires.

## V Hindamisjuhend hindajale

Kutseeksami sooritamisel hinnatakse igat hindamise meetodi tulemust eraldi.

Enne hindamist tutvuge:

- ✚ Õmbleja, tase 4 kutsestandardiga,
- ✚ kompetentsipõhise hindamise mõistete ja põhimõtetega,
- ✚ kutse andmise korra ja selle rakenduskorraga,
- ✚ hindamise üldise informatsiooniga,
- ✚ hindamiskriteeriumidega,
- ✚ hindamismeetoditega,
- ✚ hindamise korraldusega,
- ✚ hindamisel kasutatavate dokumendivormidega.

Hindamise ajal

- ✚ taotleja poolt esitatud dokumentidega,
- ✚ taotleja poolt esitatud tasemetööga ja/või sooritatud testi tulemustega,
- ✚ jälgige igat taotlejat hindamisprotsessis personaalselt,
- ✚ täitke iga taotleja kohta personaalne hindamisvorm,
- ✚ esitage vajadusel küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas,
- ✚ hinnake iga hindamiskriteeriumi järgi,
- ✚ vormistage hindamistulemus.

Hindamise järel

- ✚ andke taotlejale konstruktiivset tagasisidet,
- ✚ vormistage hindamistulemus,
- ✚ edastage oma ettepanek kutse andmise kohta kutsekomisjonile.

## VII Vormid hindajale

- ✚ Lisa 1  
Avalduse vorm
- ✚ Lisa 2  
CV vorm

**Lisa 1**
**KUTSE TAOTLEMISE AVALDUS EESTI RÕIVA- JA TEKSTIILI LIIDULE**

<b>TAOTLEJA:</b>			
1. Ees- ja perekonnanimi			
2. Isikukood			
3. Postiaadress			
4. Kontakttelefon			
5. E-posti aadress			
6. Tööandja/õppeasutuse nimi, aadress, kontaktisiku nimi ja telefon			
7. Ametikoht			
8. Haridus ja eriala			
<b>9. TAOTLETAV KUTSE</b>			esmane
			taas-töendamine
<b>10. AVALDUSELE LISATUD DOKUMENDID:</b>			<b>LEHTI</b>
10.1. Isikut tõendava dokumendi koopia			
10.2. Elulookirjeldus (CV)			
10.3. Omandatud haridust või nõutud tasemeõppekava läbimist tõendava dokumendi koopia(d)			
10.4. Täiendkoolituse läbimist tõendava dokumendi koopia(d) (vajadusel)			
10.5. Maksekorraldus kutseomistamisega seotud kulude tasumise kohta			
<b>11. KUTSEKVALIFIKATSIOONI TAOTLEJA</b>			
<i>Kuupäev:</i>		<i>Allkiri:</i>	
<b>12. TAOTLEJALE SOBIV TEATISE SAAMISE VIIS</b>			
<i>Postiaadress:</i>		<i>E-post:</i>	

**Täidab Eesti Rõiva- ja Tekstiili Liidu esindaja**

<b>Avalduse saamise kuupäev</b>	
<b>Avalduse registreerimise number</b>	
<b>Vastuvõtja</b>	

## Lisa 2

## CURRICULUM VITAE

## ÜLDINFO

<b>Perekonnanimi:</b>	
<b>Eesnimi:</b>	
<b>Sünniaeg:</b>	
<b>Haridus:</b>	

## TÖÖKOGE M US (3 viimast tööandjat)

Üldine tööstaaž: .....

<b>Ajaperiood:</b> <i>alates</i> <i>(kuu/aasta) kuni</i> <i>(kuu/aasta)</i>	
<b>Tööandja</b>	
<b>Amet</b>	
<b>Töökirjeldus</b>	

<b>Ajaperiood:</b> <i>alates</i> <i>(kuu/aasta) kuni</i> <i>(kuu/aasta)</i>	
<b>Tööandja</b>	
<b>Amet</b>	
<b>Töökirjeldus</b>	

<b>Ajaperiood:</b> <i>alates</i> <i>(kuu/aasta) kuni</i> <i>(kuu/aasta)</i>	
<b>Tööandja</b>	
<b>Amet</b>	
<b>Töökirjeldus</b>	

**HARIDUS** (*alates hiliseimast*)

<b>Haridusasutus</b>	
<b>Õppeaeg</b>	
<b>Eriala</b>	

<b>Haridusasutus</b>	
<b>Õppeaeg</b>	
<b>Eriala</b>	

**TÄIENDKOOLITUSED** (*alates hiliseimast*)

<b>Koolitaja</b>	
<b>Koolituse nimi</b>	
<b>Koolituse sisu</b>	

<b>Koolitaja</b>	
<b>Koolituse nimi</b>	
<b>Koolituse sisu</b>	